



آیا شما برای فرزندتان پدر خوبی هستید؟

سه پدر متفاوت را تصور کنید که هر سه در پایان روز به خانه بر می‌گردند. هر سه تقریباً چهل ساله‌اند و هر کدام از آن‌ها یک دختر حدود شش ساله و یک پسر حدود پنج ساله دارد. هر سه پدر در حالی که گوشی تلفن همراه در دستشان است، به خانه برمی‌گردند اما وقتی وارد خانه می‌شوند، دیگر هیچ شباهتی به هم ندارند.

پدر اول:

پدر اول وقتی که از مأموریت برگشت و وارد خانه شد، گوشی تلفن ثابت خانه‌اش زنگ خورد. همسر سابقش با او تماس گرفت و گفت که فردا تولد دخترشان است. پدر زیر لب به آرامی گفت: «خودم می‌دونستم.» بعد، با دخترش تماس گرفت و گفت: «دختر عزیزم، تولدت مبارک! راستی ... برات یه خرس پشمالو گرفتم ... خب ... نظرت چیه؟» دختر گفت: «بله متشکرم ولی من دیگه از خرس پشمالو خوشم نمیاد.» پدر گفت: «خب باشه وقتی که برای تعطیلات تابستان اومدی پیشم، میریم یه چیز دیگه می‌خریم. خب ... اوضاع مدرسه چطوره؟» دختر جواب داد: «خوبه ...» پدر پرسید: «حال برادر کوچولوت چی؟ دختر گفت: «اونم خوبه.»

نتیجه می‌گیریم که گفت‌وگو میان پدر، در نقش بازجو و دخترش در نقش شاهد ناراضی، ادامه دارد.

پدر دوم:

پدر دوم وارد خانه‌ای پر نور و روشن می‌شود؛ بوی خوش غذا می‌آید و بچه‌ها مشغول بازی رایانه‌ای هستند.

او سلام می‌کند و دست نوازشی بر سر آن‌ها می‌کشد. بعد، به طرف آشپزخانه می‌رود و به همسرش در آماده کردن شام کمک می‌کند. وقتی بچه‌ها برای خوردن شام سرفره می‌نشینند، از آن‌ها می‌پرسد: «خب، پیش دبستان چطور بود؟» همه جواب می‌دهند: «عالی بود!» از دخترش می‌پرسد: «امروز چی یاد گرفتین؟» دختر من‌من‌کنان می‌گوید: «چیز زیادی یاد نگرفتم...» پسرش می‌گوید: «ما امروز شمارش اعداد داشتیم.» پدر می‌گوید: «بسیار خوب ...» سپس به همسرش بر می‌گردد و می‌گوید: «اون مرده برای رهن خونه تلفن کرد؟» در این میان پسر می‌گوید: «بابا، می‌خواهی شمارش اعداد رو برات بگم؟» پدر با خستگی می‌گوید: «حالا نه ... می‌خوام با مادرت صحبت کنم.» پسر ساکت می‌شود. پدر و مادر درباره مسائل مالی با هم صحبت می‌کنند. به محض اینکه وقفه‌ای در صحبت‌های آن‌ها پدید می‌آید، پسر دوباره می‌گوید: «بابا، می‌خواهی شمارش اعداد رو برات بگم؟» پدر با لحنی کنایه‌آمیز می‌گوید: «بگو اما نه با آن دهن پر!» پسر با عجله کمی آب می‌خورد و شروع می‌کند: «یک، دو، سه، چهار، پنج» بعد از چند لحظه، پدر به آرامی می‌گوید: «بسیار خوب ... عالی بود!» پسر می‌پرسد: «می‌خواهی جدول بقیه اعداد رو هم برات بگم؟» مرد در جواب می‌گوید: «الآن نه ... بعداً. حالا چرا نمیری با خواهرت بقیه بازی تون رو انجام بدین تا من و مادرت با هم صحبت کنیم؟»

پدر سوم:

پدر سوم وقتی در خانه را باز می‌کند، با صحنه‌ای مشابه پدر

پدران در زندگی فرزندان نقش‌هایی ایفا می‌کنند که مادران از عهده آن‌ها بر نمی‌آیند



شما گفته بود تمرین کنی.
- اما من دیگه از تمرین اون خسته شدم
پدر... - آره انجام کار تکراری بعضی وقتا آدم
روخسته می کنه؛ این طور نیست؟
گفت وگو ادامه پیدا می کنه؛ پدر به شکایت
فرزندش گوش می دهد و به او کمک می کند
تا بتواند بر ناراحتی خود غلبه کند.

خوب، نظر شما درباره این سه پدر چیست؟ آن‌ها را با هم مقایسه کنید.

به این نتیجه می‌رسیم که پدرها از نظر نوع ارتباط و میزان توجه به فرزندانشان بسیار با یکدیگر متفاوت‌اند. به نظر می‌رسد که پدر سوم به خوبی از جزئیات زندگی فرزندانش آگاه است؛ از جمله دوستان آن‌ها، فعالیت‌های روزمره، و مسائل و مشکلاتی که در مدرسه با آن‌ها مواجه‌اند. این آگاهی به او امکان می‌دهد که فرزندانش را از نظر عاطفی حمایت و راهنمایی کند. برعکس، پدر قبلی به جزئیات زندگی بچه‌هایش علاقه‌ای ندارد و بیش از حد به مسائل و مشکلات خود مشغول است؛ به طوری که وقتی پسرش سعی می‌کند توجه او را به خود جلب کند، با او رفتاری تحقیرآمیز دارد. پدر اول که جدا از فرزندانش زندگی می‌کند، از موضوعات زندگی و علائق آن‌ها اطلاعات زیادی ندارد و نمی‌تواند با دخترش رابطه‌ای گرم و صمیمانه برقرار کند.

در این باره آمارها نشان می‌دهد، میزان شرکت مادران در جلسات انجمن اولیا و مربیان بیش از پدران است. رئیس آموزش و پرورش یکی از شهرستان‌ها درباره حضور اولیا در جلسات انجمن اولیا و مربیان، ضمن بیان اینکه در این شهرستان ۲۰ درصد آقایان و ۸۰ درصد خانم‌ها در این جلسات حضور پیدا می‌کنند، می‌گوید: «به دنبال توازن و تشویق شرکت پدر و مادر دانش‌آموز در این جلسات هستیم.» وی می‌افزاید: «آگاه کردن والدین از جایگاه خود بسیار اهمیت دارد. اتحاد بین اولیا و مربیان و مدرسه، زمینه‌ساز رفع مشکلات دانش‌آموزان است و می‌تواند به آموزش و پرورش در تربیت انسان‌هایی کارآمد برای جامعه کمک کند.»

پدر خوب از جزئیات زندگی فرزندانش آگاه است از جمله دوستان آن‌ها فعالیت‌های روزمره و مسائل و مشکلاتی که با آن‌ها مواجه‌اند

دوم روبه‌رو می‌شود؛ همسرش مشغول آشپزی و فرزندانش سرگرم بازی هستند، اما زمانی که سر سفره شام می‌نشینند، گفت‌وگوی آن‌ها به گونه‌ای متفاوت پیش می‌رود.
پدر می‌پرسد: «خب ... امروز توی پیش‌دبستان چه اتفاقی افتاد؟» بچه‌ها در جواب می‌گویند: «هیچی ...» از پسرش می‌پرسد: «امروز هم مسابقه داشتید؟»
- بله.

- در همون پستی که می‌خواستی بازی کردی؟ دروازه‌بان بودی؟ - بله.
- آرش مخالفتی نداشت؟
- نه خیلی آرام پذیرفت. دوتا مسابقه دادیم. - چه خوب ... زیاد که گل نخوردی؟
- چرا ... چند تا گل خوردم. عیبی نداره. شاید بهتر باشه بیشتر تمرین کنی. - آره ... فکر کنم همین‌طوره.
- می‌خوای بعد شام به کم با هم تمرین کنیم؟
- عالیه!

سپس، از دخترش می‌پرسد: «تو چی دخترم؟» دختر با لحنی دفاعی پاسخ می‌دهد: «چی؟»
- روز خوبی داشتی یا نه؟
دختر که معلوم است از موضوعی ناراحت است، می‌گوید: «بد نبود.» نظر خانم رضایی در مورد کلاس شنای شما چی بود؟ کلاس شنا برگزار نشد ... نسترن مریض بود.
- دوباره تنگی نفس؟
- بله، فکر می‌کنم بله.
- خیلی بد شد اما لااقل می‌تونستی اون شعری رو که مربی



با توجه به این تأثیرات است که امام صادق (ع) فرموده‌اند: «خداوند پدر را به واسطهٔ شدت محبت او نسبت به فرزندش مورد رحمت قرار می‌دهد.»

در روایات آمده است که پیامبر (ص)، حسین (ع) را می‌بوسید. شخصی به نام اقرع بن حابس عرض کرد: «من دارای ده فرزندم و تاکنون هیچ‌یک را نبوسیده‌ام.» پیامبر (ص) رنگ چهره‌اش تغییر کرد و فرمود: آن کس که نسبت به دیگری رحم نداشته باشد خداوند نیز به او رحم نخواهد کرد. سپس افزودند: من چه کنم که رحمت از دل تو کنده شده است. هیچ می‌دانی هر کس به کودکان مهربانی نکند و بزرگ‌ترها را عزیز نشمارد، از ما نیست؟»

همچنین در روایات، نگاه محبت‌آمیز پدر به فرزند، که از راه‌های ابراز محبت است، عبادت محسوب می‌شود و همانند آزاد کردن بنده به شمار می‌آید.

متأسفانه در حال حاضر نقش پدر در تربیت کم‌رنگ شده است. بسیاری از پدران فکر می‌کنند که ارتباط با فرزند امر مهمی نیست و منتظر می‌مانند که کودک بزرگ شود و سپس سعی در برقراری ارتباط با او دارند؛ در حالی که بسیاری از متخصصان می‌گویند که یک پدر مسئول و علاقه‌مند باید اطلاعات خود را بالا ببرد و از همان دوران بارداری مادر شروع به برقراری ارتباط با فرزند کند. هنگامی که پدر از احساسات فرزندانش با خبر است، می‌کوشد در حل مسائل و مشکلات به آن‌ها کمک کند و فرزندان نیز در مدرسه و در ارتباط با دیگران موفق‌ترند.

آیا شما برای فرزندتان پدر خوبی هستید؟

متأسفانه در حال حاضر نقش پدر در تربیت کم‌رنگ شده است. بسیاری از پدران فکر می‌کنند که ارتباط با فرزند امر مهمی نیست و منتظر می‌مانند که کودک بزرگ شود

منابع

۱. نیسی، عبدالکلام؛ نجاریان، بهمن و پورفرجی، سید فرج. (۱۳۸۰). مقایسهٔ عملکرد تحصیلی، سلامت روانی و جسمانی دانش‌آموزان پسر فاقد و واجد پدر با توجه به نقش تعدیل‌کنندهٔ حمایت اجتماعی در پایهٔ اول دبیرستان‌های شهرستان اهواز. مجلهٔ علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز. دورهٔ سوم، سال هشتم، شماره‌های ص ۶۷-۶۸.

۲. گانمن، جان. سال انتشار ۱۳۹۷. پرورش هوش هیجانی در کودکان. مترجم: حمیدرضا بلوچ، رشد (جوانه).

تفاوتی که پدرها ایجاد می‌کنند:

روان‌شناسان به این نتیجه رسیده‌اند که پدر در امر فرزندپروری نقش بسزایی دارد. شواهد نشان داده‌است که آن دسته از پدرانی که به تربیت فرزندانشان رسیدگی می‌کنند، به ویژه آن‌هایی که فرزندانشان را مورد حمایت عاطفی قرار می‌دهند، نقش بسزایی در سلامتی کودک ایفا می‌کنند.

- پدران در زندگی فرزندانشان نقش‌هایی ایفا می‌کنند که مادران از عهدهٔ آن‌ها بر نمی‌آیند؛ تحقیقات نشان می‌دهد پسرانی که از وجود پدر در کنار خود محروم‌اند، میان ابراز وجود و تسلط بر خویشتن توازن برقرار نمی‌کنند و در نتیجه، یادگیری خویشتن‌داری و به تعویق انداختن ارضای نیازها برایشان دشوارتر است. حضور مثبت پدر در موفقیت تحصیلی و شغلی دختران نیز اهمیت دارد. شواهد نشان می‌دهد دخترانی که پدر آن‌ها حضور فعالی در زندگی‌شان دارد، کمتر احتمال دارد که در سنین جوانی دچار بی‌بندوباری جنسی شوند و به احتمال زیاد در بزرگسالی روابط سالمی با مردان خواهند داشت.

دلیل کم‌رنگ شدن نقش پدر:

به سبب فاصله گرفتن از آموزه‌های دینی از یک سو و تأمین معاش خانواده، از سوی دیگر نقش پدر در تربیت کودک رنگ باخته و تنها نقش اقتصادی پدر در خانه بروز و ظهور دارد. برخی از این پدران بسیاری از وظایف خود را به مادران یا مدارس یا مراکز فرهنگی سپرده‌اند و در رابطه با این وظایف مستعفی به شمار می‌آیند.

- بررسی‌ها نشان داده‌است که بین غیبت پدر و شیوع اختلال‌های رفتاری مانند پرخاشگری، بیش‌فعالی، اضطراب، و افسردگی همبستگی وجود دارد.

- حتی در بسیاری از آثار تربیتی نیز تنها بر نقش تربیتی مادران و یا حداکثر نقش والدین تأکید شده‌است و از پرداختن مستقل به نقش پدران کمتر اثری دیده می‌شود.

پدر باید بداند که در امر تربیت، محبت قوی‌ترین عنصر برای پذیرش و تفاهم است.